

ENDURGJALDSKRAV

EINKI AT KOMA EFTIR

– Ja, vit høvdu stór tap í Danmark, og tað vóru vit sum læntu pengarnar út. Men vit meta okkum framvegis at hava gjørt tað, ið vit skuldu, sigur Marner Jacobsen, fyrrverandi forstjóri í Eik Banka, nú rættarmálið um stórt endurgjaldskrav byrjar

Jón Brian Hvidtfeldt

Størsta endurgjaldskrav í Føroya søgu fer nú av bakka-stokki. Finansiel Stabilitet stevnir fyra lyklapersónum í gamla Eik Banka eftir endur-gjaldi fyri teirra leiklut í koll-siglda bankanum, sum fór á heysin og varð loftaður av almenna, danska felagnum Finansiel Stabilitet 30. sep-tember í 2010.

Marner Jacobsen, forstjóri, Bjarni Olsen, stjóri, Frithleif Olsen, nevndarformaður og Odd Bjellvåg, næstformaður, eru allir stevndir eftir stórum endurgjaldi. Somuleiðis er endurgjaldskrav reist móti grannskoðarafyrirkunni Nota og stjóranum har, Hans Laksá.

Finansiel Stabilitet vil ikki almannakunngera stevning-ina, men sum skilst er talan um eini 150 milliónir krónur.

Tað er eingin ivi um, at talan verður um eitt sera drúgt mál, sum í besta føri verður avgreitt næsta ár.

Fríggjadagin 17. januar er serligur, fyrireikandi rættar-fundur, har leisturin verður lagdur fyri rættarmálið. Høvuðspersónarnir hava hvør sín advokat, meðan Carsten Fode førir málið vegna Finansiel Stabilitet.

Grundarlagið

Stevningin byggir víðari á ta advokatfrágreiðing, sum sami Carsten Fode gjørdi fyri Finansiel Stabilitet, og sum var liðug í juni 2011.

Tann frágreiðing vísti á fleiri ivasom viðurskifti, sum nevnd og leiðsla í kollsiglda Eik Banka eigur at ábyrgdast fyri.

Fode gjørdi eina líknandi frágreiðing um danska part-in av Eik Banka, og eisini har verður peikað á ivasom viðurskifti, ið eiga at føra til endurgjaldskrav móti nevnd og leiðslu í tí partinum av Eik Samtakinum.

Forstjórin, Marner Jacobsen, gongur aftur í báðum frágreiðingum, og

hann hevur tí tvey endur-gjaldskrav hangandi yvir sær.

– Ja, tað hevði verið best, um bæði málini kunnu koyra í senn, sigur Marner Jacobsen ídag.

» Eg havi fingið eina stevning, sum eg má fyrihalda meg til. Men eg haldi fast um, at stevningin er full av misskiljingum og »fordreyningum«

Tann spurningin skal rætturin tó taka støðu til.

Ósamdur

Í dag, meira enn trý ár eftir skrællið, tvíheldur fyrrver-andi forstjórin í Eik Banka framvegis um sína óskyld.

– Ja, vit høvdu stór tap í Danmark, og tað vóru vit sum læntu pengarnar út. Men vit meta okkum framvegis at hava gjørt tað, ið vit skuldu, sigur Marner Jacobsen. Fyrrverandi forstjórin

»fordreyningum«, sigur Marner Jacobsen, sum tó ikki fæst at útgreina, hvat hann meinar við: – Nei, talan er um eina drúgva stevning, sum vísir til eina røð av ymiskum viður-skiftum. Hana skal eg svara uppá, og tað verður gjørt í rættinum, sigur Marner Jacobsen. At hjálpa sær við tí hevur hann fingið danska advokatin Søren Lundsgaard, sum her í Føroyum millum annað var við í sonevnda skipamálinum fyrst í nítíárunum. Sambært fyrrverandi for-stjóranum er tað ein natúrlig og einföld orsök til, at hann hevur danskan advokat. – Eftir at hava spurt meg fyri mátti eg bara staðfesta, at stóru, føroysku advokat-virkini eru øll óeggnig til at føra eitt slíkt mál, sigur Marner Jacobsen.

Út at svimja

Hóast hann ikki ynskir at grundgeva fyri sínum uppá-

haldi um, at einki er at koma eftir hjá Finansiel Stabilitet, so hevur Marner Jacobsen tó hug at gera eina stutta við-merking:

– Tað stutta av tí langa er væl, at vit komu ov langt út í fastognar-marknaðin, og so kom figgjarkreppan og rykti teppið undan øllum, sigur Marner Jacobsen, ið sum nevnt tví-heldur um, at hann hevur gjørt tað, ið hann sum forstjóri skuldi.

Marner Jacob-sen arbeidir í dag sum sjálvstøð-ugur ráðgevi.

Marner Jacob-sen arbeidir í dag sum sjálvstøð-ugur ráðgevi.

Marner Jacob-sen arbeidir í dag sum sjálvstøð-ugur ráðgevi.

Marner Jacob-sen arbeidir í dag sum sjálvstøð-ugur ráðgevi.

Marner Jacob-sen arbeidir í dag sum sjálvstøð-ugur ráðgevi.

Marner Jacob-sen arbeidir í dag sum sjálvstøð-ugur ráðgevi.

Marner Jacob-sen arbeidir í dag sum sjálvstøð-ugur ráðgevi.

Marner Jacob-sen arbeidir í dag sum sjálvstøð-ugur ráðgevi.

Marner Jacob-sen arbeidir í dag sum sjálvstøð-ugur ráðgevi.

jonbrian@sos.fo

Grundarlagið:

Advokatanningin, sum Carsten Fode lat úr hondum í juni 2011, er grundarlagið undir tí endurgjaldskravi, sum Finansiel Stabilitet reisir móti lyklapersónum í kollsiglda Eik Banka. Dansk advokaturin skrivaði tá soleiðis um føroyska partin av Eik Banka, sum í hesi niðurstøðuni verður nevndur Banken:

Det er min vurdering, at Bankens uforsvarlige kreditgivning, særligt til ejendomsprojekter i Danmark og Tyskland, men også til færøske erhvervskunder, og en manglende risikostyring, var de væsentligste årsager til Bankens økonomiske sammenbrud. Banken har i en række store udlånsengagementer haft en høj risikoprofil, i flere tilfælde kombineret med aftaler om "upsides" eller ejerandele i de finansierede virksomheder.

Det er min vurdering, at Bankens ledelse i en række tilfælde på et uforsvarligt grundlag har truffet beslutninger om kreditgivning til meget store og risikofylde engagementer uden at iagttage

Bankens retningslinjer mv. for kreditgivning og uden at udnytte ressourcerne i Bankens kreditorganisation.

Det uforsvarlige beslutningsgrundlag har beroet på en manglende eller utilstrækkelig kreditmæssig behandling i sager, hvor kreditgivning er blevet indstillet til bestyrelsens bevilling. Det er således karakteristisk for Bankens kreditgivning til udenlandske ejendomsprojekter, at Bankens kreditorganisation, særligt erhvervs- og kreditafdelingen, ikke har været udnyttet som forudsat i Bankens retningslinjer mv. for kreditgivning og derfor ikke har udført det arbejde, som en forsvarlig kreditsagsbehandling fordrer.

Bestyrelsen har samtidig i sin arbejdsform handlet uforsvarligt ved igennem flere år at acceptere, at direktionen i strid med bestyrelsens forretningsorden forelagde lånesager til beslutning, uden at bestyrelsen i tilstrækkelig tid forud for mødet havde modtaget de nødvendige oplysninger og dokumenter.

Bankens betydelige eksponering i udenlandske ejendomsprojekter stillede særlige krav til Bankens kreditorganisation, bl.a. med henblik på at sikre et tilstrækkeligt kendskab til de udenlandske markeder og det enkelte udlånsengagement for løbende og rettidigt at kunne foretage opfølgning og kontrol.

Hertil kommer, at også Bankens kreditgivning til færøske kunder samt efterfølgende kreditopfølgning i flere tilfælde har været uforsvarlig.

Endelig var Bankens tab på datterbanken Eik Bank Danmark A/S en væsentlig årsag til Bankens økonomiske sammenbrud.

Det er imidlertid min vurdering, at Bankens tab på Eik Bank Danmark A/S ikke var den afgørende årsag til Bankens økonomiske sammenbrud. De tab, der er en følge af de tidligere nævnte forhold, har i sig selv været tilstrækkelige til at bevirke det økonomiske sammenbrud for Banken.

Carsten Fode, 23. juni 2011